

Dz.U. 2020 poz. 723**OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 16 kwietnia 2020 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2019 r. poz. 288), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 26 stycznia 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. poz. 730 oraz z 2019 r. poz. 1635),
- 2) ustawą z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730),
- 3) ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1635)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 15 kwietnia 2020 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 47 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. poz. 730 oraz z 2019 r. poz. 1635), który stanowi:

„Art. 47. Ustawa wchodzi w życie z dniem 20 maja 2018 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 3 pkt 1a, 4 i 5, art. 4 pkt 3, 4 i 6, art. 6 pkt 2–5, pkt 6 w zakresie art. 88 ust. 4 pkt 2 oraz pkt 7, art. 8, art. 9, art. 21 pkt 3, 5 i 6, art. 22, art. 23 pkt 2, art. 25–27, art. 29, art. 35 pkt 10 lit. b tiret drugie w zakresie pkt 4, pkt 12 w zakresie ust. 2, pkt 16 lit. b i pkt 17 w zakresie art. 35, które wchodzi w życie po upływie 2 lat od dnia ogłoszenia;
 - 2) art. 38 i art. 39, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 2) odnośnika nr 1 oraz art. 173 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2).”

„Art. 173. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 87 pkt 1, który wchodzi w życie po upływie 90 dni od dnia ogłoszenia;

- 2) art. 107 pkt 7 i 8, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2019 r.;
- 3) art. 157 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 13 października 2019 r.”;
- 3) art. 26 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1635), który stanowi:

„Art. 26. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z mocą od dnia 1 lipca 2019 r.”.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 16 kwietnia 2020 r. (poz. 723)

USTAWA

z dnia 18 lutego 1994 r.

o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, zwanym dalej „funkcjonariuszami”, zwolnionym ze służby, przysługuje z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub w razie całkowitej niezdolności do służby, a członkom ich rodzin – w razie śmierci żywiciela.

2. Zaopatrzenie emerytalne, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszom Służby Celnej, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. lub których stosunek pracy został przekształcony w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2004 r. poz. 1641, z późn. zm.¹⁾) lub art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1799 i 1948).

Art. 2. 1. W ramach zaopatrzenia emerytalnego przysługują na zasadach określonych w ustawie:

- 1) świadczenia pieniężne:
 - a) emerytura policyjna,
 - b) policyjna renta inwalidzka,
 - c) policyjna renta rodzinna,
 - d) dodatki do emerytury lub renty,
 - e) zasiłek pogrzebowy;
- 2) inne świadczenia i uprawnienia:
 - a)²⁾ świadczenia lecznicze,
 - b) świadczenia socjalne,
 - c) prawo do lokalu mieszkalnego albo do pomocy w budownictwie mieszkaniowym.

2. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. c, nie przysługują funkcjonariuszom Straży Marszałkowskiej, funkcjonariuszom Służby Celnej lub funkcjonariuszom Służby Celno-Skarbowej.

Art. 3. 1. Użyte w ustawie bez bliższego określenia pojęcia oznaczają:

- 1) emerytura – emeryturę policyjną przyznaną funkcjonariuszom;
- 2) emeryt – emeryta policyjnego;
- 3) renta inwalidzka – policyjną rentę inwalidzką przyznaną funkcjonariuszom;
- 4) renta rodzinna – policyjną rentę rodzinną;
- 5) rencista – rencistę policyjnego;
- 6) renta – policyjną rentę inwalidzką i policyjną rentę rodzinną;

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. poz. 2703, z 2005 r. poz. 1399, z 2006 r. poz. 708, 1218 i 1592, z 2007 r. poz. 162, 390 i 589, z 2008 r. poz. 311 oraz z 2009 r. poz. 97 i 1241.

²⁾ Utraciła moc na podstawie art. 170 pkt 27 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. poz. 153), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., w zakresie uregulowanym tą ustawą.

- 7) wysługa emerytalna – okresy służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub Służbie Więziennej, z wyjątkiem okresów zawieszenia w czynnościach służbowych, a także okresy im równorzędne, łącznie z okresami, o których mowa w art. 14 i art. 16;
- 8) uposażenie – uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym i nagrodą roczną, należne funkcjonariuszowi stosownie do przepisów o uposażeniu i nagrodach funkcjonariuszy;
- 9) najniższa emerytura lub renta – kwotę najniższej emerytury lub renty w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252 i 568), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”;
- 10) okresy składkowe i nieskładkowe – okresy uregulowane ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 11) (uchylony)
- 12) płatnik składek – płatnika składek, o którym mowa w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

2. Emerytem policyjnym jest funkcjonariusz zwolniony ze służby w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej, który ma ustalone prawo do emerytury policyjnej.

3.³⁾ Rencistą policyjnym jest funkcjonariusz zwolniony ze służby w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej, który ma ustalone prawo do policyjnej renty inwalidzkiej.

Art. 4. Okresy służby funkcjonariuszy, którzy nie nabywają prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy, oraz służby określonej w art. 13 ust. 2 uważa się za okres składkowy w myśl przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 5. 1. Podstawę wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej stanowi uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku, z zastrzeżeniem ust. 2–4 i art. 33b.

1a.⁴⁾ Podstawę wymiaru emerytury funkcjonariusza Straży Marszałkowskiej, Służby Celnej lub Służby Celno-Skarbowej stanowi średnie uposażenie lub wynagrodzenie należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez funkcjonariusza. Przepisy art. 18f ust. 2, 3 i 5 stosuje się odpowiednio.

2. Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej dla funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej w służbie kandydackiej stanowi odpowiednie uposażenie zasadnicze przewidziane dla najniższego stanowiska służbowego wraz z dodatkiem za posiadany stopień, z miesiąca, w którym nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby.

3. Jeżeli w okresie między zwolnieniem ze służby funkcjonariusza a ustaleniem prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej przypadały waloryzacje emerytur i rent inwalidzkich, podstawę wymiaru tych świadczeń podwyższa się wskaźnikami wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w tym okresie.

4.⁵⁾ Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty inwalidzkiej nie uwzględnia się zmniejszenia wysokości uposażenia, o którym mowa w ust. 1 i 1a, w związku z przebywaniem na zwolnieniu lekarskim, urlopie macierzyńskim, urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopie rodzicielskim oraz urlopie wychowawczym.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. poz. 730 oraz z 2019 r. poz. 1635), która weszła w życie z dniem 20 maja 2018 r.; weszła w życie z dniem 14 kwietnia 2020 r.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 5 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1635), która weszła w życie z dniem 12 września 2019 r., z mocą od dnia 1 lipca 2019 r.

Art. 6. Emerytury i renty oraz podstawy ich wymiaru podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z tym że:

- 1) waloryzacja, o której mowa w art. 88 tej ustawy, obejmuje emerytury i renty osób:
 - a) którym prawo do świadczenia ustalono przed dniem 1 marca,
 - b) które nabyły prawo do renty rodzinnej po funkcjonariuszach zmarłych nie później niż w ostatnim dniu lutego.
- 2) (uchylony)

Art. 7. W razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Wybór świadczenia przewidzianego w odrębnych przepisach nie pozbawia osoby uprawnionej innych świadczeń i uprawnień przysługujących emerytom i rencistom policyjnym.

Art. 8. 1. Funkcjonariuszom oraz członkom rodzin pozostałym po zmarłych funkcjonariuszach, jeżeli osoby te wskutek szczególnych okoliczności nie nabyły prawa do zaopatrzenia emerytalnego przewidzianego w ustawie, odpowiednio Ministrowie: właściwy do spraw wewnętrznych, właściwy do spraw finansów publicznych, Obrony Narodowej oraz Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, mogą przyznać w drodze wyjątku zaopatrzenie emerytalne w wysokości nieprzekraczającej odpowiednich świadczeń przewidzianych w ustawie.

2. Członkom rodzin pozostałym po osobach, którym przyznano emeryturę lub rentę inwalidzką na podstawie ust. 1, organ emerytalny przyznaje rentę rodzinną na ich wniosek, jeżeli spełniają warunki określone w ustawie.

2a. Od decyzji przyznającej świadczenie w drodze wyjątku oraz od decyzji odmawiającej przyznania takiego świadczenia odwołanie nie przysługuje.

3. Ministrowie: właściwy do spraw wewnętrznych, właściwy do spraw finansów publicznych, Obrony Narodowej oraz Sprawiedliwości przedstawiają Prezesowi Rady Ministrów w terminie do dnia 15 stycznia każdego roku informację o świadczeniach przyznanych w drodze wyjątku w roku poprzednim.

4. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, funkcjonariuszom Straży Marszałkowskiej oraz członkom rodzin pozostałym po zmarłych funkcjonariuszach Straży Marszałkowskiej może przyznać minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Szefa Kancelarii Sejmu.

Art. 8a. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, może wyłączyć stosowanie art. 15c, art. 22a i art. 24a w stosunku do osób pełniących służbę, o której mowa w art. 13b, ze względu na:

- 1) krótkotrwałą służbę przed dniem 31 lipca 1990 r. oraz
 - 2) rzetelne wykonywanie zadań i obowiązków po dniu 12 września 1989 r., w szczególności z narażeniem zdrowia i życia.
2. Do osób, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 15, art. 22 i art. 24.

Art. 9. Do zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy oraz uprawnionych członków ich rodzin stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie wypłaty świadczeń osobom uprawnionym do rent z instytucji zagranicznych.

Art. 10. 1. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy nie przysługuje funkcjonariuszowi, który został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby.

2. Skazanie emeryta albo rencisty prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 Kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione przed zwolnieniem ze służby, powoduje utratę prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy.

3. O skazaniu emeryta lub rencisty wyrokiem, o którym mowa w ust. 2, prezes sądu zawiadamia, w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku, organ właściwy w sprawach zaopatrzenia emerytalnego.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, emeryt albo rencista nabywa prawo do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia emerytalnego i rentowych, jeżeli spełnia warunki określone w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

5. Przy ustalaniu prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia emerytalnego i rentowych osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2, która osiągnęła wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, uwzględnia się również okresy pobierania emerytury lub renty inwalidzkiej, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe ustalone na zasadach określonych w art. 5–7 i 10 ustawy, o której mowa w ust. 4, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania tych świadczeń.

Art. 10a. 1. W przypadku gdy emerytowi albo renciście nie przysługuje prawo do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy z przyczyn, o których mowa w art. 10 ust. 2, od uposażenia wypłaconego funkcjonariuszowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266, 321 i 568).

2. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Składki, o których mowa w ust. 1, przekazuje się w terminie 60 dni od dnia, w którym organ właściwy w sprawach emerytalnych otrzymał zawiadomienie prezesa sądu, o którym mowa w art. 10 ust. 3.

4. Organ, o którym mowa w ust. 3, w terminie 7 dni od dnia, w którym otrzymał zawiadomienie prezesa sądu, informuje o nim jednostkę właściwą do przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek.

5. Ustalenie podstawy wymiaru i kwoty składek, o których mowa w ust. 1, ich przekazanie oraz waloryzacja następuje na zasadach i w trybie określonym w przepisach dotyczących ustalenia podstawy i kwoty należnych składek, ich przekazywania oraz waloryzowania, w przypadku gdy funkcjonariusz zwolniony ze służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej.

Art. 10b. 1. Emeryci i renciści Biura Ochrony Rządu oraz osoby uprawnione do renty rodzinnej po funkcjonariuszach, emerytach i rencistach Biura Ochrony Rządu, z zastrzeżeniem art. 39, zachowują prawo do świadczeń ustalonych na podstawie ustawy.

2. Funkcjonariusze Biura Ochrony Rządu nabywają prawo do świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących w dniu zwolnienia ze służby.

Art. 11. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Kodeksu postępowania administracyjnego oraz przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

DZIAŁ II

Świadczenia pieniężne

Rozdział 1

Emerytura policyjna

Art. 12. 1. Emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej, z wyjątkiem funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych.

2. W przypadku funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej dodatkowo wymagane jest posiadanie stażu służby co najmniej 5 lat:⁶⁾

- 1) przy wykonywaniu zadań określonych odpowiednio w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub w art. 2 ust. 1 pkt 4–6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej lub
- 2) służby w Służbie Celno-Skarbowej.

3.⁷⁾ Funkcjonariusz Służby Celnej lub funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, który w dniu zwolnienia ze służby, przekształcenia albo wygaśnięcia stosunku służbowego osiągnął staż służby 15 lat, w tym co najmniej 5 lat, o których mowa w ust. 2, nabywa prawo do emerytury w dniu osiągnięcia tego stażu niezależnie od przyczyny zwolnienia ze służby, wygaśnięcia czy przekształcenia stosunku służbowego.

⁶⁾ Wprowadzenie do wyliczenia w brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

Art. 13. 1. Jako równorzędne ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej i w Służbie Więziennej traktuje się:

- 1) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa lub Biura Ochrony Rządu;
- 1a) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Policji państwowej, Milicji Obywatelskiej, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2;
- 1b) (uchylony)
- 1c) okresy służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, na zasadach określonych w art. 15c, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2;
- 1d)⁸⁾ okresy zatrudnienia funkcjonariuszy od dnia 15 września 1999 r. do dnia przekształcenia stosunku pracy w stosunek służby w przypadku, gdy osoba, która wykonywała zadania przypisane dla Służby Celnej, otrzymała akt mianowania skutkujący tym przekształceniem;
- 2) służbę wojskową uwzględnianą przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej;
- 3) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Służby Ochrony Kolei, jeżeli funkcjonariusz przeszedł bezpośrednio do służby w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej w terminie do dnia 1 kwietnia 1955 r.;
- 4) okresy zatrudnienia lub służby w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej i nauki w szkołach pożarniczych, w charakterze członka Korpusu Technicznego Pożarnictwa, a także funkcjonariusza pożarnictwa w terminie do dnia 31 stycznia 1992 r.;
- 5) okresy zatrudnienia w Straży Marszałkowskiej na stanowiskach pracy: strażnik, strażnik specjalista do spraw logistyki, strażnik specjalista do spraw planowania i organizacji, strażnik specjalista do spraw zabezpieczenia technicznego, strażak, strażak specjalista do spraw zabezpieczenia przeciwpożarowego, komendant Straży Marszałkowskiej i zastępca komendanta Straży Marszałkowskiej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do służby w latach 1944–1956 w charakterze funkcjonariusza organów bezpieczeństwa państwa, porządku i bezpieczeństwa publicznego, jeżeli przy wykonywaniu czynności służbowych funkcjonariusz popełnił przestępstwo przeciwko wymiarowi sprawiedliwości lub naruszające dobra osobiste obywatela i za to został zwolniony dyscyplinarnie, umorzono wobec niego postępowanie karne ze względu na znikomy lub nieznaczny stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu lub został skazany z winy umyślnej prawomocnym wyrokiem sądu.

3. Przy ustalaniu prawa do emerytury i jej wysokości na podstawie niniejszego rozdziału okresów, o których mowa w ust. 1 pkt 5, nie traktuje się jako okresów równorzędnych ze służbą osobie, która przed dniem 1 stycznia 2013 r. nie pełniła służby w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Więziennej lub zawodowej lub kandydackiej służbie wojskowej lub służby, o której mowa w ust. 1 pkt 1a, 1c, 3 i 4, lub nie posiada okresów zatrudnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 4.

Art. 13a. 1. Na wniosek organu emerytalnego Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i, w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby wskazanych funkcjonariuszy na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera dane osobowe funkcjonariusza, w tym imiona, nazwisko, nazwisko rodowe, imię ojca oraz datę urodzenia. Wniosek zawiera również określenie ostatniego stanowiska oraz formacji lub jednostki organizacyjnej, w której funkcjonariusz pełnił służbę w dniu zwolnienia ze służby.

3. Wniosek organu emerytalnego, o którym mowa w ust. 2, może być przekazany w formie zbiorczej oraz w postaci elektronicznej.

4. Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane osobowe funkcjonariusza, o których mowa w ust. 2;
- 2) wskazanie okresów służby na rzecz totalitarnego państwa, o których mowa w art. 13b;
- 3) informację, czy z dokumentów zgromadzonych w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wynika, że funkcjonariusz w tym okresie, bez wiedzy przełożonych, podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

⁸⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

5. Informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12.

6. Do informacji, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 13b. 1. Za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. w niżej wymienionych cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach:

- 1) Resort Bezpieczeństwa Publicznego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego;
- 2) Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego;
- 3) Komitet do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego;
- 4) jednostki organizacyjne podległe organom, o których mowa w pkt 1–3, a w szczególności jednostki Milicji Obywatelskiej w okresie do dnia 14 grudnia 1954 r.;
- 5) służby i jednostki organizacyjne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, i ich poprzedniczki, oraz ich odpowiedniki terenowe:
 - a) nadzorujące prace jednostek wypełniających zadania: wywiadowcze, kontrwywiadowcze, Służby Bezpieczeństwa, czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa, odpowiedzialne za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w służbie bezpieczeństwa:
 - Gabinet Ministra Spraw Wewnętrznych,
 - Główny Inspektorat Ministra Spraw Wewnętrznych, z wyłączeniem Zespołu do spraw Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych,
 - Wojskowa Służba Wewnętrzna Jednostek Wojskowych MSW,
 - Zarząd Ochrony Funkcjonariuszy,
 - b) wypełniające zadania wywiadowcze i kontrwywiadowcze:
 - Departament I,
 - Departament II,
 - Biuro Paszportów, od dnia 1 kwietnia 1964 r.,
 - Biuro „A”,
 - Biuro Szyfrów,
 - Biuro Radiokontrwywiadu,
 - wydziały paszportów, od dnia 15 lipca 1964 r.,
 - Zwiad Wojsk Ochrony Pogranicza,
 - Inspektorat I,
 - samodzielne grupy specjalne,
 - c) wypełniające zadania Służby Bezpieczeństwa:
 - Departament Ochrony Konstytucyjnego Porządku Państwa,
 - Departament Ochrony Gospodarki,
 - Departament Studiów i Analiz,
 - Departament III,
 - Departament IV,
 - Departament V,
 - Departament VI,
 - Główny Inspektorat Ochrony Przemysłu, od dnia 27 listopada 1981 r.,
 - Biuro Śledcze,
 - Departament Społeczno-Administracyjny,
 - Biuro Studiów Służby Bezpieczeństwa,

- Biuro Rejestracji Cudzoziemców,
- Zarząd Kontroli Ruchu Granicznego,
- Biuro Ochrony Rządu,
- Samodzielna Sekcja Operacyjno-Ochronna,
- Inspektorat Operacyjnej Ochrony Elektrowni Jądrowej w Żarnowcu,

d) wykonujące czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa:

- Biuro „B”,
- Biuro Informatyki,
- Biuro „C”,
- Biuro „T”, w tym Zakład Techniki Operacyjnej,
- Departament Techniki, w tym Zakład Konstrukcji Sprzętu Operacyjnego,
- Biuro „W”,
- Departament PESEL,
- Zarząd Łączności, od dnia 1 stycznia 1984 r.,
- Wydział Zabezpieczenia Operacyjnego,
- Samodzielna Stacja „P”,
- Inspektorat Analityczno-Informacyjny,

e) odpowiedzialne za szkolnictwo, dyscyplinę, kadry i ideowo-wychowawcze aspekty pracy w Służbie Bezpieczeństwa:

- Departament Kadr, z wyłączeniem terenowych odpowiedników jako całości w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urządach spraw wewnętrznych,
- Departament Szkolenia i Wychowania, z wyłączeniem terenowych odpowiedników jako całości w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urządach spraw wewnętrznych,
- Zarząd Polityczno-Wychowawczy,
- Biuro Historyczne,
- Akademia Spraw Wewnętrznych, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa i naukowo-techniczna pełniąc służbę w Wydziale Bezpieczeństwa Państwa Akademii Spraw Wewnętrznych oraz na etatach Służby Bezpieczeństwa, a także słuchacze i studenci, którzy przed skierowaniem do Akademii Spraw Wewnętrznych pełnili służbę, o której mowa w pkt 5 i 6 oraz ust. 2 pkt 1,
- Centrum Wyszczolenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Legionowie, a w jego ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Wyższa Szkoła Oficerska Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Legionowie, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Szkoła Chorążych Biura „B”, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Szkoła Chorążych Milicji Obywatelskiej z siedzibą w Warszawie, a w jej ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa, naukowo-techniczna oraz słuchacze i studenci,
- Wydział Pracy Operacyjnej w Ośrodku Doskonalenia Kadry Kierowniczej MSW w Łodzi, a w jego ramach kadra naukowo-dydaktyczna, naukowa oraz naukowo-techniczna,
- Samodzielna Sekcja Kadr,
- Samodzielna Sekcja Kadr i Szkolenia,
- Samodzielna Sekcja Informacji i Sprawozdawczości,
- Samodzielna Sekcja Ogólno-Organizacyjna;

6) jednostki organizacyjne Ministerstwa Obrony Narodowej i ich poprzedniczki:

- a) Informacja Wojskowa oraz podległe jej jednostki terenowe, w tym Organa informacji Powszechnej Organizacji „Służba Polsce” oraz Organa informacji Wojskowego Korpusu Górniczego,
- b) Wojskowa Służba Wewnętrzna, w tym Zarząd Wojskowej Służby Wewnętrznej Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Wojsk Ochrony Pogranicza i jego poprzedniczki,
- c) Zarząd II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego,
- d) inne służby Sił Zbrojnych prowadzące działania operacyjno-rozpoznawcze lub dochodzeniowo-śledcze, w tym w rodzajach broni oraz w okręgach wojskowych.

2. Za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się również:

- 1) służbę na etacie:
 - a) Ministra Spraw Wewnętrznych,
 - b) funkcjonariusza nadzorującego służby i jednostki organizacyjne wymienione w ust. 1 pkt 5,
 - c) komendanta wojewódzkiego, zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego lub dzielnicowego do spraw bezpieczeństwa, zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego, miejskiego lub dzielnicowego do spraw Służby Bezpieczeństwa, zastępcy szefa wojewódzkiego, rejonowego, miejskiego lub dzielnicowego urzędu spraw wewnętrznych do spraw Służby Bezpieczeństwa,
 - d) zastępcy komendanta wojewódzkiego, powiatowego lub miejskiego do spraw polityczno-wychowawczych, zastępcy szefa wojewódzkiego, rejonowego lub miejskiego urzędu spraw wewnętrznych do spraw polityczno-wychowawczych,
 - e) oficera szkolenia operacyjnego Służby Bezpieczeństwa w wydziałach kadr i szkolenia komend wojewódzkich Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich urzędach spraw wewnętrznych,
 - f) funkcjonariusza w referacie do spraw bezpieczeństwa w wydziale kadr komendy wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej,
 - g) starszego inspektora przy zastępcy komendanta wojewódzkiego do spraw Służby Bezpieczeństwa,
 - h) słuchacza na kursach Służby Bezpieczeństwa, organizowanych przez jednostki i szkoły wchodzące w skład Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;
- 2) okres odbywania szkolenia zawodowego w szkołach i na kursach Służby Bezpieczeństwa przez funkcjonariuszy pełniących służbę, o której mowa w pkt 1 i ust. 1;
- 3) okres oddelegowania funkcjonariuszy pełniących służbę, o której mowa w pkt 1 i ust. 1, do innych instytucji państwowych, w tym przeniesienia na etaty niejawne w kraju lub poza granicami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 13c. Za służbę na rzecz totalitarnego państwa nie uznaje się służby w rozumieniu art. 13b:

- 1) która rozpoczęła się po raz pierwszy nie wcześniej niż w dniu 12 września 1989 r.;
- 2) której obowiązek wynikał z przepisów o powszechnym obowiązku obrony.

Art. 14. 1. Emerytowi uprawnionemu do emerytury obliczonej na podstawie art. 15 lub art. 15e dolicza się na jego wniosek do wysługi emerytalnej, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące okresy przypadające po zwolnieniu ze służby:

- 1) zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy;
- 2) opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia;
- 3) osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną;
- 4) świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r.;
- 5) niewykonywania pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych;
- 6) internowania na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. poz. 154, z 1982 r. poz. 18 oraz z 1989 r. poz. 178).

2. Okresy, o których mowa w ust. 1, dolicza się do wysługi emerytalnej, jeżeli:

- 1) emerytura wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru oraz

2) emeryt ukończył 55 lat życia – mężczyzna i 50 lat życia – kobieta albo stał się inwalidą.

3. Okresy zatrudnienia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, dolicza się do wysługi emerytalnej po ich przeliczeniu na okres zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy.

4. Za każdy rok okresów, o których mowa w ust. 1, doliczanych do wysługi emerytalnej w myśl ust. 1–3 emeryturę obliczoną na podstawie art. 15 lub art. 15e zwiększa się o 1,3% podstawy jej wymiaru.

5. Ponowne ustalenie wysokości emerytury przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów, o których mowa w ust. 1, następuje z uwzględnieniem pełnych miesięcy na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego, jeżeli emeryt pozostaje w ubezpieczeniu, chyba że ubezpieczenie ustało w kwartale kalendarzowym.

6. W razie przyznania zwiększenia, o którym mowa w ust. 4, umowa między członkiem otwartego funduszu emerytalnego a tym funduszem ulega rozwiązaniu, a środki zgromadzone na rachunku członka w otwartym funduszu emerytalnym są niezwłocznie przekazywane na dochody budżetu państwa.

7. Przekazanie środków, o których mowa w ust. 6, na dochody budżetu państwa następuje na podstawie zawiadomienia organu emerytalnego.

Art. 15. 1. Emerytura dla funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta o:

- 1) 2,6% podstawy wymiaru – za każdy dalszy rok tej służby;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru – za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów;
- 3) 1,3% podstawy wymiaru – za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o którym mowa w pkt 2;
- 4) 0,7% podstawy wymiaru – za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

2. Emeryturę podwyższa się o:

- 1) 2% podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio w charakterze nurków i pływaczów oraz w zwalczaniu fizycznym terroryzmu;
- 2) 1% podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio:
 - a) w składzie personelu latającego na samolotach i śmigłowcach,
 - b) w składzie załóg nawodnych jednostek pływających,
 - c) w charakterze skoczków spadochronowych i saperów,
 - d) w służbie wywiadowczej za granicą;
- 3) 0,5% podstawy za każdy rok służby pełnionej w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu.

3. Emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny oraz w strefie działań wojennych.

3a. Jeżeli w wysłudze emerytalnej są uwzględniane okresy służby wojskowej, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, emeryturę podwyższa się na zasadach przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

4. Emeryturę podwyższa się o 15% podstawy wymiaru emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą.

5. Przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

5a. Przepisy art. 14 ust. 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki podwyższania emerytury, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględniając dla poszczególnych grup normy roczne: przebywania pod wodą i w podwyższonym ciśnieniu dla nurków i pływaczów, wykonywania lotu w składzie personelu latającego na samolotach tłokowych i śmigłowcach, wykonania skoków spadochronowych, okres pełnienia służby na jednostkach pływających; liczbę dni w roku:

- 1) w rozminowaniu i oczyszczaniu terenu z przedmiotów wybuchowych, w służbie wywiadowczej za granicą z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych lub kierowaniem takimi czynnościami, działaniach ratowniczych, w fizycznej ochronie osób i mienia w warunkach zagrożenia,
- 2) bezpośredniej ochrony i opieki nad osadzonymi w oddziałach dla nosicieli wirusa HIV, dla osadzonych wymagających stosowania szczególnych środków leczniczo-wychowawczych i osadzonych szczególnie niebezpiecznych w okresie do

dnia 31 sierpnia 1998 r. oraz w oddziałach dla osadzonych niebezpiecznych i w oddziałach terapeutycznych dla skazanych z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo po dniu 1 września 1998 r.,

oraz okresy pełnienia służby na froncie w czasie wojny i w strefie działań wojennych.

Art. 15a. Emerytura dla funkcjonariusza, który został przyjęty do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta na zasadach określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 2–5.

Art. 15b. (uchylony)

Art. 15c. 1. W przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0% podstawy wymiaru – za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru – za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2–4.

2. Przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1–3a, 5 i 6 stosuje się odpowiednio. Emerytury nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b.

3. Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

4. W celu ustalenia wysokości emerytury, zgodnie z ust. 1–3, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1.

5. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, środkiem dowodowym może być zarówno informacja, o której mowa w art. 13a ust. 1, jak i inne dowody, w szczególności wyrok skazujący, choćby nieprawomocny, za działalność polegającą na podjęciu, bez wiedzy przełożonych, czynnej współpracy z osobami lub organizacjami działającymi na rzecz niepodległości Państwa Polskiego w okresie służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b.

7. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, obowiązującą od dnia ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. poz. 2270) miesięczną kwotę przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczoną za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego datę ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

8. Do obliczenia miesięcznej kwoty przeciętnej emerytury, o której mowa w ust. 3, przyjmuje się kwoty wszystkich jednostkowych emerytur, wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przed odliczeniem składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, a także przed dokonaniem zmniejszeń z tytułu zawieszalności oraz przed dokonaniem potrąceń i egzekucji. Kwoty, o których mowa w zdaniu pierwszym, oblicza się bez kwot wyrównań oraz dodatków i innych świadczeń pieniężnych przysługujących do emerytury.

9. Miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszona przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ust. 7, podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

10. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji obowiązującą od tego terminu kwotę, o której mowa w ust. 9.

Art. 15d. 1. Emerytura dla funkcjonariuszy, o których mowa w art. 12 ust. 2–3, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta na zasadach określonych w art. 15a.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariusza Służby Celnej lub funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej, jeżeli przed dniem 2 stycznia 1999 r.:

- 1) pełnił służbę w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej;
- 2) pełnił zawodową służbę wojskową;
- 3) pełnił służbę lub był zatrudniony w jednostkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1–1c lub 3–4.

3. Zasady określone w ust. 1 i 2 dotyczą również funkcjonariuszy Służby Celnej, których stosunek pracy został przekształcony w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej.

Art. 15e. Emeryturę dla funkcjonariuszy, o których mowa w art. 12 ust. 2–3, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. lub których stosunek pracy został przekształcony w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej i którzy przed dniem 2 stycznia 1999 r. pełnili służbę, o której mowa w art. 15d ust. 2, lub byli zatrudnieni w jednostkach, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 4, oblicza się na zasadach określonych odpowiednio w art. 15 lub art. 15c.

Art. 16. 1. Funkcjonariuszom, którzy spełniają warunki określone w art. 12, zalicza się do wysługi emerytalnej, uwzględnianej przy obliczaniu emerytury na podstawie art. 15 lub art. 15e, posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Do wysługi emerytalnej zalicza się również okresy pozbawienia wolności i odbywania kary pozbawienia wolności oraz okresy zawieszenia w czynnościach służbowych, w przypadku gdy funkcjonariusz został uniewinniony lub postępowanie karne zostało umorzone, albo gdy nie został ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 17. W razie zbiegu prawa do podwyższenia emerytury z kilku tytułów za ten sam okres, podwyższenie przysługuje tylko z jednego tytułu; nie dotyczy to podwyższenia, o którym mowa w art. 15 ust. 4.

Art. 18. 1. Kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może przekroczyć 75% podstawy wymiaru emerytury. W przypadku zwiększenia emerytury, o którym mowa w art. 15 ust. 4, kwota emerytury nie może przekroczyć 80% podstawy wymiaru emerytury.

2. Kwota emerytury lub renty bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może być niższa od kwoty najniższej emerytury lub renty, z uwzględnieniem ust. 3.

3. W przypadku gdy suma emerytury obliczonej na podstawie art. 15a albo art. 15d przysługującej łącznie z emeryturą z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niższa od kwoty najniższej emerytury, emeryturę policyjną podwyższa się w taki sposób, aby suma tych emerytur nie była niższa od kwoty najniższej emerytury.

4. Przepisy ust. 3 stosuje się odpowiednio do renty rodzinnej.

Rozdział 1a

Emerytura funkcjonariusza przyjętego do służby po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r.

Art. 18a. 1. Funkcjonariuszowi przyjętemu po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r. do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej emerytura przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w niniejszym rozdziale.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do funkcjonariusza przyjętego do służby po dniu 31 grudnia 2012 r., jeżeli przed tym przyjęciem:

- 1) pełnił służbę w Policji, Urzędzie Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Służbie Celnej, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub Służbie Więziennej, do której został przyjęty przed dniem 1 stycznia 2013 r.;
- 2) pełnił zawodową służbę wojskową lub służbę kandydacką, do której został powołany przed dniem 1 stycznia 2013 r.

Art. 18b. 1.⁹⁾ Emerytura przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada co najmniej 25 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub Służbie Więziennej.

2. Jako równorzędne ze służbą, o której mowa w ust. 1, traktuje się okresy:

- 1) służby w Biurze Ochrony Rządu;
- 2) służby wojskowej uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej;
- 3) zatrudnienia w Straży Marszałkowskiej na stanowiskach pracy: strażnik, strażnik specjalista do spraw logistyki, strażnik specjalista do spraw planowania i organizacji, strażnik specjalista do spraw zabezpieczenia technicznego, strażak, strażak specjalista do spraw zabezpieczenia przeciwpożarowego, komendant Straży Marszałkowskiej i zastępca komendanta Straży Marszałkowskiej.

3. Do wysługi emerytalnej zalicza się również okresy, o których mowa w art. 16 ust. 2.

Art. 18c. Do okresów służby, od których uzależnione jest nabycie prawa do emerytury lub dalszych okresów służby, za które wzrasta podstawa wymiaru emerytury, zalicza się okres urlopu wychowawczego, udzielonego w trakcie pełnienia służby, w wymiarze łącznym nie większym niż 3 lata.

Art. 18d. (uchylony)¹⁰⁾

Art. 18e. 1. Emerytura dla funkcjonariusza wynosi 60% podstawy jej wymiaru za 25 lat służby i wzrasta o 3% za każdy dalszy rok tej służby.

2. Emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy jej wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny oraz w strefie działań wojennych.

3. Przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości okresy, o których mowa w ust. 1 i art. 18c, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Art. 18f. 1. Podstawę wymiaru emerytury stanowi średnie uposażenie funkcjonariusza należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez funkcjonariusza.

2. W przypadku niewskazania przez funkcjonariusza kolejnych lat kalendarzowych podstawę wymiaru emerytury stanowi średnie uposażenie funkcjonariusza należne przez okres kolejnych 10 lat kalendarzowych, poprzedzających rok zwolnienia ze służby.

2a. W przypadku gdy do okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w ust. 1 i 2, zalicza się okresy wskazane w art. 18b ust. 2 pkt 3, do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjmuje się również wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne, na podstawie przepisów prawa polskiego, przysługujące w tych okresach, obliczone odpowiednio na zasadach określonych w ust. 3. W tym przypadku za roczną kwotę przeciętnego uposażenia funkcjonariusza przyjmuje się roczną kwotę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej ogłoszoną za dany rok kalendarzowy, o której mowa w art. 20 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W stosunku do okresów przypadających przed dniem 1 stycznia 2003 r. za roczną kwotę przeciętnego uposażenia przyjmuje się roczną kwotę przeciętnego wynagrodzenia w danym roku ogłaszaną corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

2b. Do podstawy wymiaru emerytury, o której mowa w ust. 1, przy obliczaniu której przyjmowane jest wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2a, dolicza się kwoty przysługujących w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent (Dz. U. z 2000 r. poz. 294 oraz z 2008 r. poz. 1056).

2c. Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury, przy obliczaniu której przyjmowane jest wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2a, uwzględnia się kwoty wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków: chorobowego,

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 9 pkt 10 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 3.

¹⁰⁾ Przez art. 1 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

macierzyńskiego i opiekuńczego przysługujących w roku kalendarzowym przypadającym po roku 2004, z tym że łączna kwota podstaw wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz wynagrodzeń i zasiłków nie może przekroczyć maksymalnej kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, o której mowa w art. 4 pkt 4a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury:

- 1) oblicza się sumę kwot uposażeń należnych funkcjonariuszowi w okresie każdego roku z wybranych przez niego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego uposażenia funkcjonariuszy obowiązującego w danym roku kalendarzowym wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury;
- 4) wskaźnik, o którym mowa w pkt 3, mnoży się przez kwotę przeciętnego uposażenia obowiązującego w dniu zwolnienia funkcjonariusza ze służby.

4. (uchylony)¹¹⁾

5. W przypadku gdy funkcjonariusz w ciągu roku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, pełnił również inną służbę uwzględnianą przy ustalaniu prawa do emerytury lub emerytury wojskowej lub wskazał okresy zatrudnienia, o których mowa w art. 18b ust. 2 pkt 3, stosunek, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, oblicza się proporcjonalnie do poszczególnych okresów służby lub zatrudnienia.

Art. 18g. 1. Kwota emerytury bez uwzględnienia dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, nie może przekroczyć 75% podstawy jej wymiaru.

2. Przepisy art. 18 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 1b

Prawo wyboru emerytury

Art. 18h.¹²⁾ 1. Funkcjonariusz, który został przyjęty po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 2013 r. do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej lub Służbie Więziennej lub do zawodowej służby wojskowej, ma prawo wyboru ustalenia emerytury na zasadach i w wysokości określonych w rozdziale 1a.

2. W przypadku funkcjonariusza, który dokonał wyboru, o którym mowa w ust. 1, do wysługi emerytalnej dolicza się okresy równorzędne ze służbą określone w art. 13 ust. 1.

3. W przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów, przepis art. 15b ust. 1 pkt 1 stosuje się.

4. Oświadczenie o wyborze składa się do organu emerytalnego najpóźniej w dniu złożenia wniosku o ustalenie prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

Rozdział 2

Renta inwalidzka

Art. 19. Renta inwalidzka przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który stał się inwalidą wskutek stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu:

- 1) w czasie pełnienia służby albo
- 2) w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie;

¹¹⁾ Przez art. 1 pkt 6 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

¹²⁾ Wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2025 r. na podstawie art. 11 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 664) oraz art. 26 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1321).

- 3) w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli inwalidztwo jest następstwem wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby.

Art. 20. 1. Ustala się trzy grupy inwalidztwa funkcjonariuszy całkowicie niezdolnych do służby:

- 1) I grupę – obejmującą całkowicie niezdolnych do pracy;
- 2) II grupę – obejmującą częściowo niezdolnych do pracy;
- 3) III grupę – obejmującą zdolnych do pracy.

2. W zależności od przyczyny powstania inwalidztwa pozostaje ono w związku lub nie pozostaje w związku ze służbą.

3. Inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą, gdy powstało wskutek:

- 1) zranienia, kontuzji lub innych obrażeń doznanych w czasie wykonywania obowiązków służbowych;
- 2) wypadku pozostającego w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych;
- 3) chorób zakaźnych panujących w miejscu służbowego pobytu funkcjonariusza;
- 4) chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby;
- 5) chorób i schorzeń, które istniały przed przyjęciem do służby, lecz uległy pogorszeniu lub ujawniły się w czasie trwania służby wskutek szczególnych właściwości lub warunków służby na określonych stanowiskach.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego określają, w drodze rozporządzenia, wykazy chorób i schorzeń, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, oraz właściwości i warunki służby powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, uwzględniając w szczególności choroby i schorzenia, które powstały w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby oraz te, które istniały przed przyjęciem do służby, lecz uległy nasileniu lub ujawniły się w czasie trwania służby, z zastrzeżeniem ust. 4a.

4a. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz schorzeń i chorób, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, a także właściwość i warunki służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, z uwzględnieniem tych chorób i schorzeń, które powstały w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencji Wywiadu, oraz tych, które istniały przed przyjęciem do służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Agencji Wywiadu, lecz uległy nasileniu lub ujawniły się w czasie trwania służby w tej formacji.

4b. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wykaz schorzeń i chorób, o których mowa w ust. 3 pkt 4 i 5, a także właściwość i warunki służby w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, z uwzględnieniem tych chorób i schorzeń, które powstały w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, oraz tych, które istniały przed przyjęciem do służby w Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, lecz uległy nasileniu lub ujawniły się w czasie trwania służby w tej formacji.

5. Inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą, jeżeli:

- 1) powstało z innych przyczyn niż określone w ust. 3;
- 2) jest następstwem wypadku lub choroby, których wyłączną przyczyną było udowodnione przez jednostkę organizacyjną właściwego resortu umyślne lub rażąco niedbałe działanie albo zaniechanie funkcjonariusza naruszające obowiązujące przepisy lub rozkazy, jeżeli jego przełożeni zapewnili warunki odpowiadające tym przepisom i rozkazom i sprawowali we właściwy sposób nadzór nad ich przestrzeganiem, a funkcjonariusz posiadał potrzebne umiejętności do wykonywania określonych czynności i rozkazów i był należycie przeszkolony w zakresie ich znajomości;
- 3) jest następstwem wypadku, którego wyłączną przyczyną było zachowanie się funkcjonariusza spowodowane nadużyciem alkoholu;
- 4) zranienie, kontuzja, obrażenia lub choroba zostały spowodowane przez funkcjonariusza rozmyślnie.

Art. 21. 1. Komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych orzekające w sprawach kandydatów do służby oraz funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej, komisje lekarskie podległe Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Agencji Wywiadu, a także wojskowe komisje lekarskie w stosunku do funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Służby Wywiadu Wojskowego orzekają także o:

- 1) inwalidztwie funkcjonariuszy, emerytów i rencistów, związku albo braku związku inwalidztwa ze służbą oraz o związku albo braku związku śmierci ze służbą;

2) niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji funkcjonariuszy, emerytów i rencistów na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

3) (uchylony)

1a. O inwalidztwie funkcjonariuszy, emerytów i rencistów komisje lekarskie orzekają na podstawie wiedzy medycznej, biorąc pod uwagę rokowania odzyskania zdolności do służby.

1b. (uchylony)

1c. W stosunku do funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego właściwe w sprawach, o których mowa w ust. 1, są komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

4a. (uchylony)

5. (uchylony)

5a. (uchylony)

Art. 21a. 1. Komisje lekarskie, o których mowa w art. 21, przeprowadzają badania kontrolne inwalidów i wyznaczają terminy tych badań, kierując się przewidywanym przebiegiem chorób powodujących inwalidztwo.

2. Nie przeprowadza się badań kontrolnych inwalidów po ukończeniu przez kobiety 55 lat życia, przez mężczyzn 60 lat życia lub gdy inwalidztwo trwa nieprzerwanie dłużej niż 10 lat.

3. Komisja lekarska może orzec, że badanie kontrolne jest zbędne, jeżeli przebieg choroby powodującej inwalidztwo wskazuje, że zmiana grupy inwalidzkiej ustalonej w orzeczeniu nie nastąpi w ogóle.

4. Inwalida może w każdym czasie zgłosić wniosek o przeprowadzenie badania w celu zaliczenia go do innej grupy inwalidzkiej, jeżeli lekarz podstawowej opieki zdrowotnej stwierdził w zaświadczeniu istotne pogorszenie stanu zdrowia.

Art. 22. 1. Renta inwalidzka wynosi dla inwalidów zaliczonych do:

1) I grupy – 80%,

2) II grupy – 70%,

3) III grupy – 40%

– podstawy wymiaru bez uwzględnienia dodatków, o których mowa w art. 18 ust. 1.

2. Rentę inwalidzką zwiększa się o 10% podstawy wymiaru inwalidom, których inwalidztwo powstało wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą lub wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami bądź warunkami tej służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze.

Art. 22a. 1. W przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, rentę inwalidzką ustaloną zgodnie z art. 22 zmniejsza się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Przy zmniejszaniu renty inwalidzkiej okresy służby, o której mowa w art. 13b, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

2. W przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i została zwolniona ze służby przed dniem 1 sierpnia 1990 r. rentę inwalidzką wypłaca się w kwocie minimalnej według orzeczonej grupy inwalidzkiej.

3. Wysokość renty inwalidzkiej, ustalonej zgodnie z ust. 1, nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

4. W celu ustalenia wysokości renty inwalidzkiej, zgodnie z ust. 1 i 3, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1. Przepisy art. 13a stosuje się odpowiednio.

5. Przepisów ust. 1 i 3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, przepis art. 15c ust. 6 stosuje się odpowiednio.

7. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, obowiązującą od dnia ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin miesięczną kwotę przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczoną za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego datę ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przepis art. 15c ust. 8 stosuje się odpowiednio.

8. Miesięczna kwota przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszona przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ust. 7, podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji obowiązującą od tego terminu kwotę, o której mowa w ust. 8.

Rozdział 3

Renta rodzinna

Art. 23. 1. Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny:

- 1) funkcjonariusza zmarłego albo zaginionego w czasie pełnienia służby;
- 2) funkcjonariusza zmarłego w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie, albo w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeśli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby;
- 2a) funkcjonariusza Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Służby Wywiadu Wojskowego zmarłego w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie, albo jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby;
- 3) zmarłego emeryta lub rencisty policyjnego.

2. Za uprawnionych członków rodziny zmarłego emeryta lub rencisty policyjnego uważa się również członków rodziny funkcjonariusza zmarłego po zwolnieniu ze służby, jeżeli w dniu śmierci spełniał on warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej, chociażby jego prawo do zaopatrzenia nie zostało jeszcze ustalone.

Art. 24. Renta rodzinna przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z tym że:

- 1) w razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza rentę rodzinną wymierza się od renty inwalidzkiej I grupy, jaka przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi w dniu śmierci albo zaginięcia, bez uwzględnienia dodatku pielęgnacyjnego, z zastrzeżeniem art. 22a; przepis art. 22 ust. 2 stosuje się odpowiednio;
- 1a) w razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza:
 - a) w czasie pełnienia służby w kontyngencie policyjnym wydzielonym do realizacji zadań, o których mowa w art. 145a ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
 - b) w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, na terytorium państw w całości lub części uznanych za strefę działań wojennych, jeżeli funkcjonariusz wykonywał czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 albo w art. 22 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu albo czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w art. 25 pkt 1 albo w art. 26

pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 687), lub kierował wykonywaniem takich czynności,

- c) w czasie pełnienia służby w kontyngencie Straży Granicznej wydzielonym do realizacji zadań, o których mowa w art. 147c pkt 1–3a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej,
- d) w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, jeżeli funkcjonariusz wykonywał zadania w warunkach, o których mowa w art. 60a ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu,
- e) w czasie pełnienia służby poza granicami państwa w grupie ratowniczej, o której mowa w art. 49b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej,
- f) w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, jeżeli funkcjonariusz wykonywał zadania w warunkach, o których mowa w art. 145 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa

– renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia;

- 1b) w razie śmierci funkcjonariusza Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Służby Wywiadu Wojskowego po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie, albo jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby, rentę rodzinną wymierza się od renty inwalidzkiej I grupy, jaka przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi w dniu śmierci, bez uwzględnienia dodatku pielęgnacyjnego; przepis art. 22 ust. 2 stosuje się odpowiednio;
- 1c) w razie śmierci funkcjonariusza Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Służby Wywiadu Wojskowego po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku albo choroby powstałej w czasie wykonywania zadań służbowych, o których mowa w art. 25 pkt 1 lub w art. 26 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego, lub kierowania wykonywaniem takich czynności, renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia;
- 2) rentę rodzinną po zmarłym emerycie lub renciście wymierza się od kwoty świadczenia, które przysługiwało zmarłemu, jednakże od kwoty nie niższej niż kwota renty inwalidzkiej II grupy, która przysługiwałaby zmarłemu, z zastrzeżeniem pkt 1b i art. 22a;
- 3) w razie niedoliczenia do wysługi emerytalnej zmarłego emeryta, o którym mowa w art. 15 lub art. 15e, okresów, o których mowa w art. 14 ust. 1, okresy te dolicza się na wniosek osoby uprawnionej do renty rodzinnej do wysługi emerytalnej zmarłego, na zasadach określonych w art. 14;
- 4) o niezdolności do pracy i stopniu tej niezdolności oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uprawnionych członków rodziny orzeka lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 5) jeżeli śmierć funkcjonariusza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. W tym wypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia;
- 6) jeżeli śmierć funkcjonariusza Służby Kontrwywiadu Wojskowego lub Służby Wywiadu Wojskowego po zwolnieniu ze służby, pozostająca w związku z tą służbą, jest następstwem czynu karalnego, przy wypłacaniu renty rodzinnej nie stosuje się przewidzianego w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zawieszania lub zmniejszania tego świadczenia w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. W tym wypadku renta rodzinna przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia;
- 7) w razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza w związku z pełnieniem służby, o której mowa w pkt 1a, renta rodzinna przysługuje w wysokości uposażenia.

Art. 24a. 1. W przypadku renty rodzinnej przysługującej po osobie, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., renta rodzinna przysługuje na zasadach określonych w art. 24, z zastrzeżeniem, iż wysokość renty rodzinnej ustala się na podstawie świadczenia, które przysługiwało lub przysługiwałoby zmarłemu z uwzględnieniem przepisów art. 15c lub art. 22a.

2. Wysokość renty rodzinnej, ustalonej zgodnie z ust. 1, nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty rodzinnej wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. W celu ustalenia wysokości renty rodzinnej, zgodnie z ust. 1 i 2, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1. Przepisy art. 13a stosuje się odpowiednio.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona do renty rodzinnej udowodni, że osoba, o której mowa w tych przepisach, przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego.

5. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli renta rodzinna przysługuje po funkcjonariuszu, który po dniu 31 lipca 1990 r.:

- 1) zaginął w związku z pełnieniem służby;
- 2) poniósł śmierć w wypadku pozostającym w związku z pełnieniem służby.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, przepis art. 15c ust. 6 stosuje się odpowiednio.

7. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłosi, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, obowiązującą od dnia ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin miesięczną kwotę przeciętnej renty rodzinnej wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczoną za ostatni miesiąc kwartału poprzedzającego datę ogłoszenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przepis art. 15c ust. 8 stosuje się odpowiednio.

8. Miesięczna kwota przeciętnej renty rodzinnej wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszona przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ust. 7, podlega waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” co najmniej na 7 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji obowiązującą od tego terminu kwotę, o której mowa w ust. 8.

Rozdział 4

Dodatki do emerytur i rent oraz zasiłki i świadczenia pieniężne

Art. 25. 1. Do emerytury lub renty przysługuje dodatek pielęgnacyjny i dodatek dla sierot zupełnych na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Dodatki oraz zasiłki i świadczenia pieniężne inne niż wymienione w ust. 1 przysługują do emerytury lub renty, o ile zostały przyznane na podstawie odrębnych przepisów.

Art. 26. Zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

DZIAŁ III

Inne świadczenia i uprawnienia

Art. 27. 1. Osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do świadczeń socjalnych z tworzonego na ten cel funduszu socjalnego.

1a. Tworzy się fundusz socjalny z corocznego odpisu w wysokości 0,5% rocznych środków planowanych na emerytury i renty, z przeznaczeniem na finansowanie świadczeń socjalnych. Środki funduszu niewykorzystane w danym roku kalendarzowym przechodzą na rok następny. Środki funduszu gromadzi się na odrębnych rachunkach bankowych.

1b. Środki funduszu socjalnego zwiększa się o:

- 1) odsetki od środków tego funduszu na rachunku bankowym;
- 2) darowizny oraz zapisy osób fizycznych i prawnych.

1c. Równowartość dokonanego odpisu, naliczonego zgodnie z ust. 1a, na dany rok kalendarzowy właściwy organ emerytalny przekazuje dysponentom na rachunki bankowe funduszu socjalnego w terminie do dnia 30 września danego roku kalendarzowego, z tym że w terminie do dnia 31 maja danego roku kalendarzowego przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisu.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, Minister Obrony Narodowej i Minister Sprawiedliwości określa, każdy w zakresie swojego działania, w drodze rozporządzenia, sposób podziału środków funduszu socjalnego pomiędzy jego dysponentów oraz zakres i sposoby korzystania ze świadczeń z tego funduszu, uwzględniając rodzaje świadczeń, dysponentów środków funduszu oraz tryb przyznawania świadczeń.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób podziału środków funduszu socjalnego pomiędzy jego dysponentów oraz zakres i sposoby korzystania ze świadczeń z tego funduszu w odniesieniu do emerytów i rencistów Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz członków ich rodzin, uwzględniając rodzaje świadczeń, dysponentów środków funduszu oraz tryb przyznawania świadczeń.

Art. 28.¹³⁾ 1. Osobom uprawnionym do policyjnego zaopatrzenia emerytalnego oraz członkom ich rodzin przysługuje prawo do bezpłatnych świadczeń leczniczych, położniczych i rehabilitacyjnych oraz zaopatrzenia w protezy ortopedyczne i środki pomocnicze ze służby zdrowia podległej *Ministrowi Spraw Wewnętrznych*¹⁴⁾ albo wojskowej lub społecznej służby zdrowia.

2. Zaopatrzenie w leki oraz w artykuły sanitarne przysługuje na zasadach i w zakresie określonych w odrębnej ustawie.

3. *Minister Spraw Wewnętrznych*¹⁴⁾ w porozumieniu z Ministrami Zdrowia i *Opieki Społecznej*¹⁵⁾ oraz Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb udzielania świadczeń, o których mowa w ust. 1.

Art. 29. 1. Funkcjonariusze zwolnieni ze służby, uprawnieni do policyjnej emerytury lub renty, mają prawo do lokalu mieszkalnego będącego w dyspozycji odpowiednio ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Ministra Sprawiedliwości lub podległych im organów, albo Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Służby Wywiadu Wojskowego w rozmiarze przysługującym im w dniu zwolnienia ze służby. Do mieszkań tych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące lokali mieszkalnych dla funkcjonariuszy.

2. Prawo do lokalu mieszkalnego, określone w ust. 1, przysługuje również członkom rodzin uprawnionym do renty rodzinnej po funkcjonariuszach, którzy w chwili śmierci spełniali warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty policyjnej, oraz po zmarłych emerytach i rencistach.

3. Prawo do lokalu mieszkalnego, o którym mowa w ust. 1, przysługuje osobom wymienionym w ust. 2, do czasu przydzielenia zastępczego lokalu mieszkalnego, nie krócej jednak niż na czas posiadania uprawnień do policyjnej renty rodzinnej.

4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do funkcjonariuszy Straży Marszałkowskiej, funkcjonariuszy Służby Celnej i funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej.

Art. 30. Emerytom i rencistom policyjnym, z wyjątkiem emerytów i rencistów Straży Marszałkowskiej, Służby Celnej oraz Służby Celno-Skarbowej zapewnia się pomoc w budownictwie mieszkaniowym na zasadach przewidzianych dla funkcjonariuszy.

Art. 31. Świadczenia i uprawnienia przewidziane w przepisach tego działu przysługują również osobom pobierającym emeryturę lub rentę na podstawie innych przepisów, jeżeli ustalono im prawo do emerytury lub renty przewidzianej w niniejszej ustawie.

DZIAŁ IV

Ustalanie prawa do zaopatrzenia emerytalnego

Art. 32. 1. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji:

- 1) w stosunku do funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu,

¹³⁾ Utracił moc na podstawie art. 170 pkt 27 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. poz. 153), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1999 r., w zakresie uregulowanym tą ustawą.

¹⁴⁾ Obecnie ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, na podstawie art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 24 i art. 29 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 945, 1248, 1696 i 2170 oraz z 2020 r. poz. 284), która weszła w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

¹⁵⁾ Obecnie ministrem właściwym do spraw zdrowia, na podstawie art. 4 ust. 1, art. 5 pkt 28 i art. 33 ustawy, o której mowa w odnośniku 14.

Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej oraz członków ich rodzin – organ emerytalny określony przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych;

- 1a) w stosunku do funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego oraz członków ich rodzin – wojskowy organ emerytalny określony na podstawie art. 37 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 586);
- 2) w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej i członków ich rodzin – organ emerytalny określony przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się zainteresowanemu na piśmie wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem.

2a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Szefa Agencji Wywiadu oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, określa, w drodze rozporządzenia, organy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, zakres ich działania, stopień dysponenta środków, siedzibę organu, strukturę organizacyjną oraz sposób powoływania i odwoływania organu oraz jego zastępców, mając na uwadze zapewnienie prawidłowego wykonywania czynności związanych z ustalaniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego i wysokości świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia.

3. Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek zainteresowanego.

3a. Postępowanie, o którym mowa w ust. 3, powinno być zakończone nie później niż w terminie 60 dni od dnia zgłoszenia wniosku.

4. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

5. Odwołanie do sądu przysługuje również w przypadku niewydania przez organ emerytalny decyzji w terminie określonym w ust. 3a.

6. Jeżeli prawo do świadczenia pieniężnego zostało udowodnione, lecz wydanie decyzji ulega zwłoce z powodu niemożności ustalenia wysokości świadczenia lub innych okoliczności, organ emerytalny przyznaje osobie uprawnionej świadczenie w kwocie zaliczkowej.

Art. 32a. 1. Organ emerytalny może przysyłać pisma i decyzje listem zwykłym.

2. W razie sporu ciężar dowodu doręczenia pisma lub decyzji spoczywa na organie emerytalnym.

Art. 33. 1. Decyzja organu emerytalnego ustalająca prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ulega uchyleniu lub zmianie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli:

- 1) zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności faktyczne, które mają wpływ na prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia;
- 2) decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;
- 3) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;
- 4) decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego przez osobę pobierającą świadczenie;
- 5) decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;
- 6) przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu emerytalnego.

2. Z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 decyzja może zostać uchylona lub zmieniona również przed stwierdzeniem sfałszowania dowodu lub popełnienia przestępstwa orzeczeniem sądu lub innego organu, jeżeli sfałszowanie dowodu lub popełnienie przestępstwa jest oczywiste, a uchylenie lub zmiana decyzji są niezbędne do zapobieżenia poważnej szkodzi dla interesu publicznego.

3. Z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2 i 3 można uchylić lub zmienić decyzję także w przypadku, gdy postępowanie przed sądem lub innym organem nie może być wszczęte na skutek upływu czasu lub z innych przyczyn określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

4. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, nie może nastąpić, jeżeli od dnia jej wydania upłynął okres:

- 1) 10 lat – w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2–4;
- 2) 5 lat – w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 i 5;
- 3) 3 lat – w przypadku określonym w ust. 1 pkt 6.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeżeli w wyniku uchylenia lub zmiany decyzji, o której mowa w ust. 1, osoba zainteresowana nabędzie prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub prawo do świadczenia pieniężnego z tytułu tego zaopatrzenia w wyższej wysokości.

6. O wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie uchylenia lub zmiany decyzji, o której mowa w ust. 1, organ emerytalny zawiadamia niezwłocznie osobę zainteresowaną.

7. Uchylenie lub zmiana decyzji, o której mowa w ust. 1, następuje w drodze decyzji organu emerytalnego. Przepisy art. 32 ust. 2 i 3a–5 stosuje się odpowiednio.

8. Organ emerytalny odstępuje od uchylenia lub zmiany decyzji, z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 6, jeżeli uchylenie lub zmiana decyzji wiązałyby się z nadmiernym obciążeniem dla osoby zainteresowanej, ze względu na jej sytuację osobistą lub materialną, wiek, stan zdrowia lub inne szczególne okoliczności.

Art. 33a. Jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 12 albo w art. 18b ust. 1, emeryt ponownie został przyjęty do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celno-Skarbowej lub Służbie Więziennej albo został powołany do zawodowej służby wojskowej, wysokość emerytury zostaje ponownie ustalona w sposób określony w art. 33b i art. 33c.

Art. 33b. 1. W przypadku ponownego przyjęcia emeryta do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celno-Skarbowej lub Służbie Więziennej i pełnienia tej służby nieprzerwanie przez okres co najmniej 12 miesięcy, na wniosek emeryta ustala się nową podstawę wymiaru emerytury, w sposób określony odpowiednio w art. 5 ust. 1 albo ust. 1a albo w art. 18f.

2. Ponowne ustalenie podstawy wymiaru następuje nie wcześniej niż po zakończeniu służby.

Art. 33c. Ponowne ustalenie wysokości emerytury przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów służby, o której mowa w art. 33a, następuje na wniosek emeryta zgłoszony po zakończeniu tej służby. Przepisy art. 15 i 15a albo art. 18f stosuje się odpowiednio.

Art. 34. 1. W celu ustalenia okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość oraz na wypłatę albo wstrzymanie tych świadczeń organ emerytalny może:

- 1) wzywać i przesłuchiwać zainteresowanych, świadków oraz zwracać się do biegłych o wydanie opinii i do innych organów o dokonanie czynności związanych z toczącym się postępowaniem;
- 2) żądać od osób zgłaszających wnioski o świadczenia przedstawiania dowodów uzasadniających prawo do świadczeń i ich wysokość;
- 3) żądać od osób uprawnionych do świadczeń przedstawiania dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do tych świadczeń oraz zawiadamiania o okolicznościach mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość albo na wstrzymanie wypłaty tych świadczeń;
- 4) kierować osoby wymienione w pkt 2 i 3 do komisji lekarskich w celu stwierdzenia stopnia ich niezdolności do pracy i służby oraz ustalenia niezdolności do samodzielnej egzystencji, w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w sprawach rent rodzinnych – do lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Osoby, o których mowa w ust. 1, są obowiązane uczynić zadość żądaniu organu emerytalnego przez zgłoszenie się na wezwanie, złożenie zeznań, przedstawienie wymaganych dowodów lub poddanie się badaniom lekarskim.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 4, bez uzasadnionej przyczyny nie uczyni zadość żądaniu organu emerytalnego, organ ten wydaje decyzję na podstawie zebranych dowodów.

4. Osoby zgłaszające wnioski o świadczenia lub uprawnione do świadczeń albo składające zeznania w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawach świadczeń, wezwane do stawienia, mają prawo do zwrotu kosztów przejazdu.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej oraz Minister Sprawiedliwości określają, każdy w zakresie swojego działania, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb zwrotu kosztów przejazdu osób, o których mowa w ust. 4, rodzaje środków transportu i rodzaje dokumentów poświadczających uprawnienia do zwrotu kosztów przejazdu, wysokość zwrotu kosztów przejazdu oraz terminy wypłaty, mając na uwadze rzeczywiste koszty przejazdu najtańszymi dostępnymi środkami transportu.

Art. 35. 1. Jeżeli skutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez organ podległy odpowiednio ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, Ministrowi Obrony Narodowej lub Ministrowi Sprawiedliwości obowiązków wynikających z ustawy osoba uprawniona do świadczeń poniosła szkodę, organ ten jest obowiązany do jej naprawienia stosownie do przepisów prawa cywilnego.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli emeryt albo rencista udaremnia lub utrudnia przeprowadzenie postępowania określonego w ustawie.

Art. 36.¹⁶⁾ 1. Organy administracji publicznej, pracodawcy, organy emerytalne i rentowe oraz szkoły i uczelnie wyższe są obowiązane udzielać organom emerytalnym pomocy i informacji, w tym udostępniać dane osobowe, w sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie oraz wydawać bezpłatnie, na ich żądanie, wszelkie dokumenty, w tym zaświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości albo potwierdzenia istnienia prawa do świadczeń.

2. Organy emerytalne są uprawnione do bezpłatnego pozyskiwania drogą elektroniczną informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości albo do potwierdzenia istnienia prawa do świadczeń od organów emerytalnych lub rentowych oraz z rejestrów publicznych, w szczególności z:

- 1) rejestru PESEL,
- 2) systemu informacji oświatowej,
- 3) Centralnego Wykazu Ubezpieczonych,
- 4) ogólnopolskiego wykazu studentów i ogólnopolskiego wykazu doktorantów

– w celu potwierdzenia aktualności posiadanych danych, pozyskania danych kontaktowych lub umożliwienia weryfikacji prawa do świadczeń.

3. W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do pozyskiwania informacji drogą elektroniczną zgodnie z ust. 2, organy emerytalne uzyskują te informacje w drodze pisemnej wymiany informacji.

Art. 36a. Organy emerytalne wymieniają dane funkcjonariuszy zwolnionych ze służby i członków ich rodzin, w zakresie określonym w art. 68a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w ramach Systemu Elektronicznej Wymiany Informacji dotyczących Zabezpieczenia Społecznego, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, str. 1, z późn. zm.), za pośrednictwem punktu kontaktowego prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 37. W sprawach świadczeń przewidzianych w ustawie osoby zainteresowane i organy emerytalne są zwolnione od wszelkich opłat.

Art. 38. Minister właściwy do spraw wewnętrznych po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego i Szefa Kancelarii Sejmu, Minister Obrony Narodowej po zasięgnięciu opinii Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Szefa Służby Wywiadu Wojskowego oraz Minister Sprawiedliwości, każdy w zakresie swojego działania, określają, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb postępowania i właściwość organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy oraz uprawnionych członków ich rodzin, wskazując elementy wniosku o ustalenie prawa do zaopatrzenia, dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia oraz sposób i terminy wypłaty świadczeń,
- 2) podmioty uprawnione do wypłaty zasiłku pogrzebowego i tryb jego refundacji,
- 3) wzór i tryb wydawania legitymacji emeryta–rencisty policyjnego, uwzględniając organ uprawniony do wydawania, wymiany i dokonywania wpisów, w tym wpisu o niezdolności do samodzielnej egzystencji, oraz przypadki wymiany legitymacji,

mając na względzie zapewnienie realizacji prawa emeryta i rencisty do zaopatrzenia emerytalnego oraz zapewnienie sprawności postępowania w tym zakresie.

¹⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 26 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730), która weszła w życie z dniem 4 maja 2019 r.

DZIAŁ V

Ustanie i zawieszanie prawa do świadczeń oraz zmniejszanie ich wysokości

Art. 39. 1. Prawo do świadczeń ustaje:

- 1) gdy przestanie istnieć którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania prawa do świadczeń;
- 2) (uchylony)
- 3) jeżeli osoba pobierająca świadczenie uzależnione od inwalidztwa lub niezdolności do pracy, pomimo skierowania na badania lekarskie, nie poddała się tym badaniom bez uzasadnionej przyczyny;
- 4) w razie śmierci osoby uprawnionej;
- 5) w razie skazania funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty, prawomocnym wyrokiem sądu, o którym mowa w art. 10 ust. 2.

2. Prawo do renty rodzinnej po zaginionym funkcjonariuszu ustaje z upływem terminu, w którym może nastąpić uznanie funkcjonariusza za zmarłego. Po uznaniu funkcjonariusza za zmarłego sprawa renty rodzinnej podlega ponownemu rozpoznaniu.

Art. 40. W razie ustania prawa do renty inwalidzkiej z powodu ustania inwalidztwa albo do renty rodzinnej z powodu ustania niezdolności do pracy, prawo do tych rent powstaje ponownie, jeżeli ponowne inwalidztwo lub niezdolność do pracy, z zastrzeżeniem art. 19 pkt 2 i 3 oraz art. 23 ust. 1 pkt 2 i 3, powstało wskutek pogorszenia się stanu zdrowia w następstwie urazów lub chorób, które poprzednio uzasadniały prawo do renty.

Art. 40a. Prawo do emerytury ulega zawieszeniu w razie ponownego przyjęcia emeryta do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celno-Skarbowej lub Służbie Więziennej albo powołania emeryta do zawodowej służby wojskowej.

Art. 40b. Prawo do emerytury lub renty może ulec zawieszeniu również na wniosek emeryta lub rencisty.

Art. 41. 1. W razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, emerytura lub renta inwalidzka ulega zmniejszeniu na zasadach określonych w przepisach art. 104 ust. 1a–6, ust. 8 pkt 1 i 2 oraz ust. 9 i 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie więcej jednak niż o 25% wysokości tej emerytury lub renty inwalidzkiej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Przepisy art. 104 ust. 8 pkt 2 ustawy, o której mowa w ust. 1, stosuje się również do renty inwalidzkiej III grupy.

3. W razie osiągnięcia przychodu, określonego w ust. 1, w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, kwota emerytury lub renty inwalidzkiej ulega zmniejszeniu o 25% jej wysokości.

4. Przepisów ust. 1 i 3 nie stosuje się wobec osób, których emerytura stanowi 75% podstawy jej wymiaru bez uwzględnienia podwyższenia z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą oraz wobec osób pobierających rentę inwalidzką z tytułu inwalidztwa powstałego wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą lub wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami bądź warunkami służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze.

Art. 41a. 1. Osoba uprawniona do zaopatrzenia emerytalnego jest obowiązana zawiadomić właściwy organ emerytalny o podjęciu działalności, o której mowa w art. 104 ust. 1–4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu oraz o każdorazowej zmianie wysokości tego przychodu i innych okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo zmniejszenie ich wysokości.

2. Obowiązki określone w ust. 1 spoczywają odpowiednio na pracodawcy i zleceniodawcy.

3. Urząd skarbowy jest obowiązany zawiadomić organ emerytalny o podjęciu przez emeryta lub rencistę działalności pozarolniczej.

Art. 41b. 1. Rozliczenie emerytury i renty w związku z osiągnięciem przychodu, o którym mowa w art. 41 ust. 1, następuje po upływie roku kalendarzowego w stosunku rocznym lub miesięcznym.

2. Osoba uprawniona do emerytury lub renty inwalidzkiej jest obowiązana zawiadomić, do końca pierwszego kwartału roku kalendarzowego, organ emerytalny o łącznej kwocie przychodu, o którym mowa w art. 41 ust. 1, osiągniętego w poprzednim roku kalendarzowym.

3. Obowiązek określony w ust. 2 spoczywa odpowiednio na płatniku składek.

4. Na podstawie zawiadomień, o których mowa w ust. 2 i 3, organ emerytalny dokonuje rozliczenia rocznego lub na wniosek osoby uprawnionej miesięcznego, wypłaconych osobie określonej w ust. 2 w poprzednim roku kalendarzowym kwot emerytur lub rent inwalidzkich.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, Minister Obrony Narodowej i Minister Sprawiedliwości określają, każdy w zakresie swojego działania, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady dokonywania rozliczeń, o których mowa w ust. 4, a także sposób zmniejszania emerytur i rent inwalidzkich w trakcie roku kalendarzowego, mając na uwadze konieczność realizacji prawa emeryta i rencisty do zaopatrzenia emerytalnego oraz zapewnienie sprawności postępowania w tym zakresie.

DZIAŁ VI

Wypłata świadczeń

Art. 42. 1. Świadczenia pieniężne wypłaca się od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym złożono wniosek, o którym mowa w art. 32 ust. 3, lub w którym wydano decyzję z urzędu.

2. W razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć lub zaginięcie funkcjonariusza albo w którym nastąpiła śmierć emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci lub zaginięcia, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

3. Emerytury lub renty inwalidzkiej oraz dodatków nie wypłaca się za okres, za który funkcjonariusz otrzymał uposażenie lub świadczenie pieniężne przysługujące po zwolnieniu ze służby, określone odpowiednio w przepisach o uposażeniu funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej lub Służby Więziennej, chyba że emerytura lub renta inwalidzka byłaby korzystniejsza. W tym przypadku organ emerytalny potrąca z należnej emerytury lub renty inwalidzkiej oraz dodatków kwoty wypłacone z tytułu uposażenia lub świadczenia pieniężnego przysługującego po zwolnieniu ze służby.

Art. 43. W razie zbiegu prawa do emerytury i renty przewidzianej w ustawie, osobie uprawnionej wypłaca się świadczenie wyższe lub przez nią wybrane.

Art. 44. 1. Emerytury i renty wraz z dodatkami, zasiłkami i świadczeniami pieniężnymi, o których mowa w art. 25, wypłacają organy emerytalne, określone w art. 32 ust. 1. Wpłaty dokonuje się miesięcznie w dniu ustalonym jako termin płatności:

- 1) na wniosek osoby uprawnionej na jej rachunek w banku lub w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej;
- 2) do rąk osoby uprawnionej za pośrednictwem:
 - a) poczty,
 - b) innych osób prawnych upoważnionych do prowadzenia działalności w zakresie doręczenia świadczeń.

2. Zasiłek pogrzebowy organ emerytalny wypłaca niezwłocznie po jego przyznaniu.

3. Wydatki na świadczenia pieniężne wraz z odsetkami za opóźnienia w wypłacie świadczeń, koszty obsługi i przekazywania świadczeń oraz inne świadczenia przewidziane w ustawie pokrywa się z budżetu państwa w części pozostającej odpowiednio w dyspozycji ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Ministra Obrony Narodowej oraz Ministra Sprawiedliwości.

Art. 45. 1. Wypłatę emerytury lub renty albo dodatków, zasiłków i świadczeń pieniężnych, o których mowa w art. 25, wstrzymuje się, jeżeli:

- 1) powstaną okoliczności uzasadniające zawieszenie prawa do świadczeń lub ustanie tego prawa;
- 2) okaże się, że:
 - a) wskutek zbiegu prawa do świadczeń osobie uprawnionej przysługuje świadczenie wyższe lub przez nią wybrane,
 - b) świadczenia nie mogą być doręczone z przyczyn niezależnych od organu emerytalnego,
 - c) prawo do świadczeń nie istniało;
- 3) osoba pobierająca świadczenie, mimo pouczenia lub żądania organu emerytalnego, nie przedłoży dowodów uzasadniających dalsze istnienie prawa do świadczeń.

2. Wypłatę świadczeń pieniężnych wstrzymuje się, poczynając od miesiąca:

- 1) przypadającego po miesiącu, w którym organ emerytalny wydał decyzję w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i c oraz pkt 3;
- 2) za który przysługiwało świadczenie niedoręczone w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b.

3. Przepis ust. 2 pkt 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające zmniejszenie wysokości świadczeń.

Art. 46. 1. W razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczeń wypłatę wznowia się od miesiąca, w którym przyczyna ta ustała, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu.

1a. W przypadkach określonych w art. 45 ust. 1 pkt 2 lit. b wypłatę świadczeń wznowia się od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż trzy lata wstecz, licząc od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty.

2. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu emerytalnego, wypłatę wznowia się poczynając od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż trzy lata wstecz, licząc od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, z tym że w przypadku wznowienia postępowania albo wskutek kasacji okres jednego miesiąca lub trzech lat liczy się od miesiąca, w którym wniesiono wniosek o wznowienie postępowania lub wniesiono kasację.

Art. 47. 1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci przysługują, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, małżonkowi i dzieciom, a w razie ich braku – kolejno: wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym dalej w sprawie tych świadczeń.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca się:

- 1) małżonkowi lub dzieciom osoby, która zgłosiła wniosek, zamieszkałym z nią w dniu jej śmierci;
- 2) małżonkowi lub dzieciom niespełniającym warunku określonego w pkt 1 albo innym członkom rodziny, o których mowa w ust. 1, jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia, lub osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.

3. Prawo do świadczeń określonych w ust. 1 ustaje w ciągu 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia te przysługiwały, chyba że osoba, o której mowa w ust. 1, wystąpi z wnioskiem o dalsze prowadzenie postępowania.

Art. 48. (uchylony)

DZIAŁ VII

Zwrot świadczeń nienależnych, potrącenia i egzekucje ze świadczeń oraz odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczeń

Art. 49. 1. Osoby, które pobierały świadczenia pieniężne pomimo istnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo ograniczenie ich wysokości, są obowiązane do zwrotu nienależnych im świadczeń, jeżeli były pouczone w formie pisemnej przez organ emerytalny o obowiązku zawiadomienia o tych okolicznościach.

2. Osoba, która pobierała świadczenia pieniężne ustalone i wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego, jest obowiązana do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

2a. Za nienależnie pobrane świadczenia pieniężne uważa się również świadczenia wypłacone, z przyczyn niezależnych od organu emerytalnego, osobie innej niż wskazana w decyzji tego organu.

3. Nie można żądać zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych za okres:

- 1) dłuższy niż 12 miesięcy od dnia wydania decyzji, jeżeli osoba pobierająca świadczenie zawiadomiła właściwy organ emerytalny o okolicznościach powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane;
- 2) dłuższy niż 3 lata od dnia wydania decyzji w pozostałych przypadkach.

3a. Kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 41, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż jeden rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ emerytalny o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach – za okres nie dłuższy niż trzy lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji.

4. Organ emerytalny może odstąpić od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń z tego tytułu ustaloną na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

Art. 49a. Jeżeli organ emerytalny nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia w terminach określonych w ustawie, jest zobowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia na zasadach określonych w art. 85 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art. 50. Organ emerytalny dokonuje potrąceń ze świadczeń pieniężnych w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 51. Ze świadczeń pieniężnych prowadzi się egzekucję w wysokości i na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

DZIAŁ VIII

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 52–56. (pominięte)

DZIAŁ IX

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 57. (pominięty)

Art. 58. 1. Osobom, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury i renty na podstawie przepisów dotychczasowych, wysokość tych świadczeń ustala się na nowo z urzędu, według zasad określonych w ustawie, z tym że:

- 1) emerytury i renty, do których prawo ustalono na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się emeryturami i rentami w rozumieniu ustawy;
- 2) wysługa emerytalna funkcjonariuszy, zwolnionych ze służby do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, podlega zachowaniu i traktuje się ją jako okres służby, z zastrzeżeniem przepisu art. 13 ust. 2;
- 3) dotychczasowa podstawa wymiaru świadczeń pieniężnych podlega przeliczeniu na stawki uposażenia obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy w następujący sposób:
 - a) stawki uposażenia zasadniczego oraz dodatku za stopień z dnia zwolnienia ze służby funkcjonariusza zastępuje się stawkami uposażenia zasadniczego i dodatku za stopień z dnia wejścia w życie ustawy,
 - b) ustala się wskaźnik relacji: sumy miesięcznej kwoty dodatków o charakterze stałym (z wyjątkiem dodatku za stopień) i miesięcznej równowartości nagrody rocznej do uposażenia zasadniczego i dodatku za stopień z dnia zwolnienia ze służby; wskaźnik ten wyraża się w procentach z zaokrągleniem do setnych części procentu; do ustalenia powyższego wskaźnika przyjmuje się dodatki o charakterze stałym, które stosownie do przepisów o uposażeniu funkcjonariuszy obowiązują w dniu wejścia w życie ustawy,
 - c) odtworzoną kwotę dodatków o charakterze stałym, nagrody rocznej lub premii oblicza się mnożąc przeliczone na dzień wejścia w życie ustawy uposażenie zasadnicze i dodatek za stopień przez wskaźnik wysokości dodatków;
- 4) nie uwzględnia się podwyższeń, o których mowa w art. 15 ust. 2 i 3.

2. Emerytury i renty w wysokości ustalonej stosownie do ust. 1 przysługują od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu wejścia w życie ustawy. Realizacja podwyżki następuje nie później niż w ciągu 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

3. Jeżeli kwota emerytury lub renty, ustalona w myśl ust. 1 i 2, byłaby niższa od kwoty świadczenia przysługującego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie ustawy, zachowuje się świadczenie w dotychczasowej wysokości do czasu, gdy jego wymiar, ustalony w myśl tych przepisów, przekroczy kwotę dotychczasowego świadczenia, z uwzględnieniem ust. 4 i 5.

4. Przy ustalaniu wysokości świadczenia uwzględnia się kwotę świadczenia ze wszystkimi wzrostami i dodatkami, z wyłączeniem dodatków określonych w art. 25 ust. 1.

5. Emerytury i renty, o których mowa w ust. 1, podlegają waloryzacji na zasadach określonych w ustawie.

6. Jeżeli po dniu wejścia w życie ustawy zostanie zgłoszony wniosek o doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze emerytury okresów składkowych lub nieskładkowych, do ustalenia wysokości emerytury stosuje się przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1.

7. (uchylony)

Art. 58a. 1. Emeryci i renciści Urzędu Ochrony Państwa oraz osoby uprawnione do renty rodzinnej po funkcjonariuszach, emerytach i rencistach Urzędu Ochrony Państwa, z zastrzeżeniem art. 39, zachowują prawo do świadczeń pieniężnych ustalonych na podstawie przepisów ustawy.

2. Funkcjonariusze Urzędu Ochrony Państwa nabywają prawo do świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących w dniu zwolnienia ze służby.

Art. 59. Osobom, które w związku z art. 13 ust. 2 utraciły prawo do emerytury przewidzianej w ustawie i nie spełniają warunków do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie innych przepisów – przysługuje świadczenie w wysokości najniższej emerytury, wypłacanej przez organ emerytalny właściwy według niniejszej ustawy.

Art. 60. (pominięty)

Art. 61. 1. Funkcjonariuszom zwolnionym z Policji państwowej podstawę wymiaru świadczenia ustala się przyjmując przeciętne uposażenie funkcjonariusza przysługujące na stanowisku porównywalnym do stanowiska zajmowanego w dniu zwolnienia ze służby. Przepis art. 5 oraz przeliczenie, o którym mowa w art. 58 ust. 1, stosuje się odpowiednio.

2. Członkom Korpusu Technicznego Pożarnictwa i funkcjonariuszom pożarnictwa zatrudnionym lub pełniącym służbę w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej podstawę wymiaru świadczenia ustala się przyjmując uposażenie funkcjonariusza przysługujące na stanowisku porównywalnym do stanowiska zajmowanego w dniu zwolnienia ze służby. Przepis art. 5 oraz przeliczenie, o którym mowa w art. 58 ust. 1, stosuje się odpowiednio.

3. W stosunku do funkcjonariuszy, którzy w dniu wejścia w życie ustawy pozostają w służbie i spełniają na podstawie dotychczasowych przepisów warunki do ustalenia emerytury policyjnej – w zakresie usługi emerytalnej stosuje się przepisy art. 58 ust. 1 pkt 2.

4. Funkcjonariusze inni niż wymienieni w ust. 1, zwolnieni ze służby przed dniem wejścia w życie ustawy, którym na podstawie dotychczasowych przepisów prawo do zaopatrzenia emerytalnego nie przysługiwało, prawa tego nie nabywają również na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 62. Uznaje się ustalenia zawarte w orzeczeniach komisji do spraw inwalidztwa i zatrudnienia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w stosunku do funkcjonariuszy wymienionych w art. 13 ust. 1 pkt 4, odnosząc je odpowiednio do jednej z grup inwalidzkich wymienionych w art. 20 ust. 1.

Art. 63. Osobom uprawnionym do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie ustawy, przebywającym na stałe za granicą, przekazuje się świadczenia pieniężne do państw, z którymi zostały zawarte umowy międzynarodowe o wzajemnym przekazywaniu pracowniczych świadczeń emerytalno-rentowych.

Art. 64. (pominięty)

Art. 65. Traci moc ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. poz. 210, z późn. zm.¹⁷⁾).

Art. 66. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia¹⁸⁾, z wyjątkiem przepisów art. 41, art. 44 ust. 3 i art. 48, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1985 r. poz. 85 i 181, z 1989 r. poz. 190 i 192, z 1990 r. poz. 206 i 540 oraz z 1992 r. poz. 254.

¹⁸⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 25 kwietnia 1994 r.